

Kultur

Helse

Miljø

Samfunn

Teknologi

Naturvitenskap

Podcast

Forskersonen

Plantepressa

- en blogg fra botanikere ved Norsk institutt for naturforskning

Her undersøkes en kvadratmeter myr i Nord-Trøndelag. Hvordan kommer det til å se ut her om to år? Om fem år? Foto: Lise Tingstad.

Trøndelag rundt på 8 uker - et pilotprosjekt i naturovervåking

Ukesvis med nesa i lyngen gir oss verdifull kunnskap om naturen. Blir det mer eller mindre av arter som blåbær og bjørk, kan det påvirke hele økosystemer!

Lise Tingstad

FORSKER

PUBLISERT Fredag 03. mai 2019 - 07:06

Sist høst fikk jeg flere timer ute i det fri enn jeg kanskje hadde drømt om. Misforstå meg rett, for jeg kan knapt tenke meg noe bedre enn feltarbeid i norsk natur. Jeg tenker tilbake på spennende funn av orkideer, store mengder innsamlede data, og lange, gode dagsmarsjer i flotte høstfarger. Myggstikk, våte sokker og kalde fingre er så godt som glemt. De åtte ukene vandret jeg og mine kolleger rundt i Trøndelag for å besøke lokaliteter for overvåking av vegetasjon. Ikke bare sjeldne arter, men også de helt vanlige som blåbær, bjørk og myrull.

Stort press på naturen

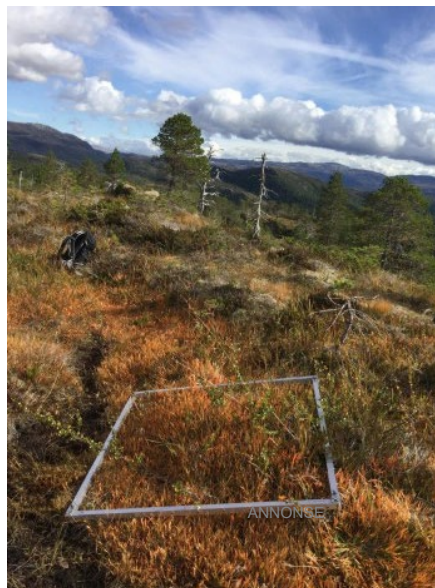
Naturen vår er under et stort press, og stadig nye arealer går med til veier, hytter, kraftledninger og vindmøller. I tillegg påvirker menneskeskapte klimaendringer og forurensning leveforholdene til en rekke arter. Vi vet etter hvert mye, men vi vet allikevel ikke nøyaktig hvordan dette påvirker naturen rundt oss på lengre sikt. Vi vet mye om utvalgte arter som har vært nøye studert, som for eksempel fjellrev og isbjørn. Men hva vet vi om endringene for helt vanlige arter på tilfeldige steder ute i skogen og på fjellet? Hvordan står det til med plantene der ute? I dette pilotprosjektet har vi testet hvordan vi kan overvåke både blåbær, bjørk og myrull, og mange andre vanlige og mindre vanlige plantearter i norsk natur.

Fange opp viktige endringer

Vi overvåker for å fange opp endringer i vegetasjonen over tid, og disse kan være viktigere enn du kanskje tror! Plantene er såkalt primærprodusenter, og danner livsgrunnlaget for svært mange andre arter. Endringer i plantesamfunnene vil derfor kunne påvirke hele økosystemer. Blir det mye varmere og våtere, vil det forlenge vekstsesongen for plantene. Det kan bli mye mer av noen planter, mens andre kan dø ut i konkurransen. Det kan komme inn nye arter som utkonkurrerer de gamle. Vi vet at tregrensen allerede har flyttet seg oppover, og kanskje har vi om noen tiår skog på fjellet? Endringene vi er ute etter er ikke nødvendigvis så dramatiske (håper vi), men de kan allikevel være viktige.

Blir det mindre blåbærplanter? Er det andre arter som kommer inn når klimaet endres? Hva med de sjeldne artene, klarer de seg? Hvordan er produktiviteten på gressmarkene i fjellet? Vokser det like mange arter her som før? Er tilstanden til myra god eller dårlig?

Slike spørsmål håper vi at en såkalt arealrepresentativ overvåking vil kunne svare på. Vi ønsker å overvåke et bredt utvalg av naturtyper slik at det bildet vi danner oss av naturen er så riktig som mulig. Det sier seg selv at vi ikke har muligheten for å overvåke all natur, og vi må derfor følge noen utvalgte lokaliteter over tid. Da bør disse representere variasjonen vi finner i plantesamfunn og naturtyper i Norge.

Denne kvadratmeteren er i nærheten av Vikna. På en dag som denne er feltlivet helt ok! Foto: Lise Tingstad.

Skogsvegetasjon kan være utfordrende – tett og artsrik! Foto: Lise Tingstad.

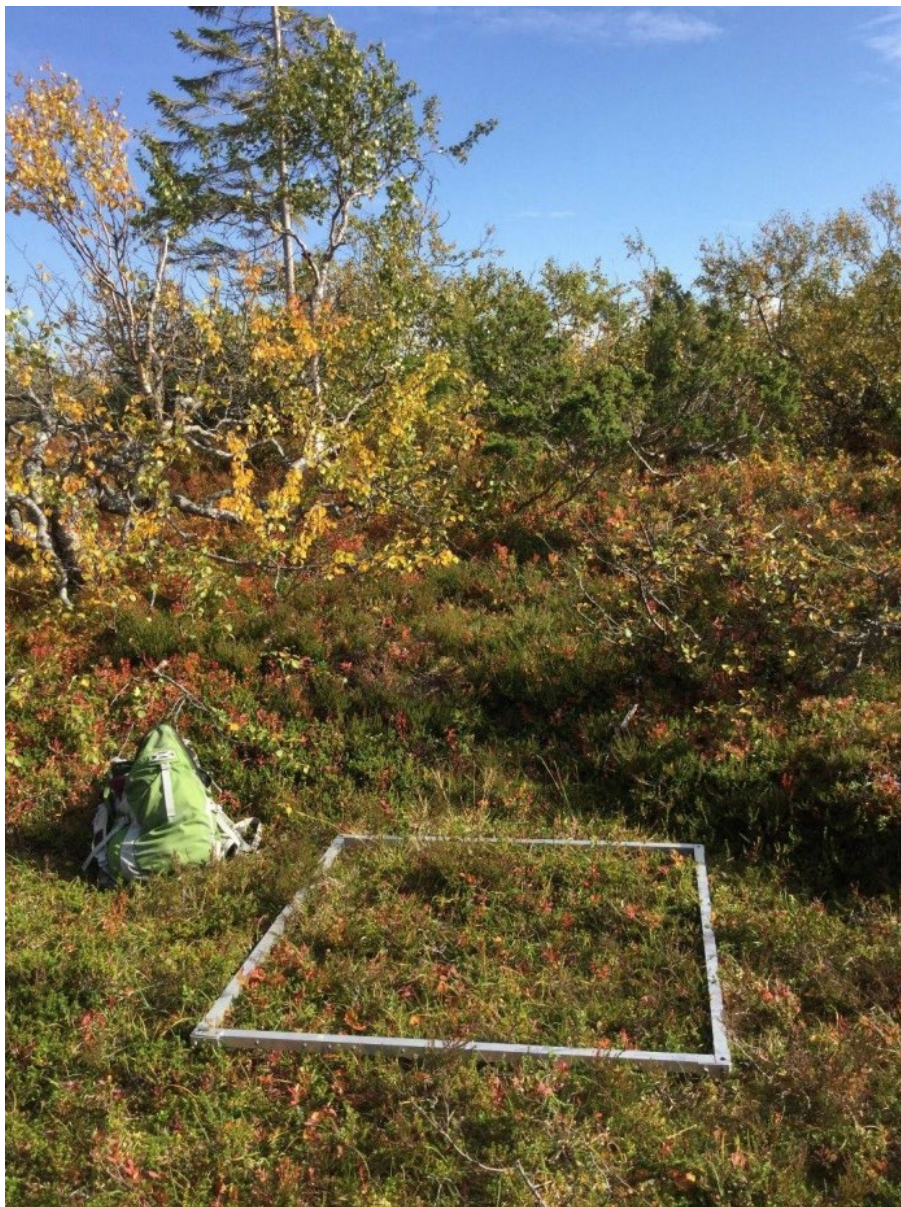

Med ramme og skjema inntar vi lokaliteten for arealrepresentativ naturovervåking på Flatfjellet. Foto: Lise Tingstad.

Tålmodighetsprøve

Svarene får vi først om noen år. Det tar lang tid å observere slike endringer i naturen. Hver lokalitet må besøkes mange ganger, og kanskje med flere års mellomrom. Det kan være en tålmodighetsprøve, men vil også gi oss mye informasjon når vi først har fått samlet en tidsserie. Vi har regnet ut at for å få god nok statistikk må vi ha minst 1000 lokaliteter fordelt rundt i hele landet. Det blir mye feltarbeid! Så hvis du på din neste tur møter folk som går rundt med en stor ramme og en notabok kan det være en botaniker på kartlegging. Data som samles inn gjennom et slikt overvåkingsprogram vil kunne benyttes i en rekke prosjekter. Blant annet benyttes pilot-dataene fra fjorårets sesong nå til å vurdere økologisk tilstand i flere naturtyper i Trøndelag.

[Les rapporten om utvikling av nasjonal arealrepresentativ naturovervåking](#)

Det rakk å bli høst før vi nådde Lierne. Foto: Lise Tingstad.

Alle bildene er glimt fra årets felt-turné i Trøndelag; fra Røros og Forollhogna i sør, til Lierne og Grong i Nord og Rørvik i nord-vest.

ANNONSE

PLANTEPRESSA

BLOGG

OM FORSKNING.NO

forskning.no er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.

UNG.forskning.no er nyheter om forskning for barn og unge.

forskning.no gis ut under [Redaktørplakaten](#).

Ansvarlig redaktør / daglig leder:

Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no

Redaksjonssjef Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567

[Personvernerklæring](#)

KONTAKT OSS

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) – ansatte

Annonser: Kåre Borgan, 917 72 217

Stillingsmarked: Preben Forberg, 413 10 879

Sandakerveien 24 C (Myrens verksted), Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

FØLG OSS

 [@forskningno](#)

 [/forskning.no](#)

 [/UNG.forskning.no](#)

VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE

Artsdatabanken

De nasjonale forskningsetiske komiteene

De regionale forskningsfondene

Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning

Fafo

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering

Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF

Forsvarets forskningsinstitutt

Framsenteret

GenØk – Senter for biosikkerhet

Handelshøyskolen BI

Havforskningsinstituttet

Høgskolen i Innlandet

Høgskolen i Molde

Høgskolen i Østfold

Høgskolen på Vestlandet

Høyskolen Kristiania

Institutt for samfunnsforskning

NLA Høgskolen

NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk

NSD – Norsk senter for forskningsdata

NTNU

Narviksenteret

Nasjonalt kompetansetjeneste for aldring og helse

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)

Nasjonalt senter for e-helseforskning

Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning

Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge - NUBU

Nofima

Nokut

Nord universitet

Nordlandsforskning

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Norges Geotekniske Institutt

Norges Handelshøyskole

Norsk Utenrikspolitisk Institutt

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Norsk institutt for vannforskning (NIVA)

Opplysningskontoret for Meieriprodukter

OsloMet – storbyuniversitetet

PolitiHøgskolen

RBUP Øst og Sør

Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning

SINTEF

Senter for grunnforskning (CAS)

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

Simula Research Laboratory

Statens Vegvesen FoU

Statped

Sykehuset Innlandet HF

Tannhelsetjenestens kompetansesentre

UIT Norges arktiske universitet

Universitetet i Agder

Universitetet i Bergen

KS FoU	Norges forskningsråd	Universitetet i Oslo
Kompetanse Norge	Norges geologiske undersøkelse	Universitetet i Stavanger
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter KRUS	Norges idrettshøgskole	Universitetet i Sørøst-Norge
Meteorologisk institutt	Norges musikkhøgskole	Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
NIBIO	Norsk Polarinstitutt	Vestlandsforskning
NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning	Norsk Regnesentral	Veterinærinstituttet
NILU - Norsk institutt for luftforskning	Norsk Romsenter	Vitenskapskomiteen for mat og miljø